

Matevž Jerman

Hitchcock in dekle

je bila njegova edina ženska, njun odnos pa je slovel po asexualnosti). Tippi se je tiraniji dokončno uprla šele po filmu *Marnie* (1964) in prekinila pogodbo, ki jo je vezala na Hitchcocka, zaradi česar ji je ta lastnoročno onemogočil nadaljnjo kariero. *The Girl* temelji na pretresljivih izpovedih Hedrenove, a je bil deležen tudi negativnih odzivov s strani nekaterih režiserjevih sodelavcev in igralk, ki kategorično zavračajo izrazito enoplastno upodabljanje.

Žižek v dokumentarcu *Perverznežev vodnik po filmu* (The Pervert's Guide to Cinema, 2006, Sophie Fiennes) pri obravnavi *Ptičev* izda, da je eden izmed ključev do razumevanja grozljivk v tem, da si isto zgodbo zamislimo povsem brez grozljivih elementov. Šele tako naj bi namreč dobili vpogled v tloris filma in prišli na sled temeljem poglobljene razumevanja. Če se torej poigramo z omenjenim vodikom in odstranimo grozljivi (senzacionalistični) element, ki je v tem primeru samo dejstvo imena Alfred Hitchcock, smo soočeni s filmoma o odnosih, obsedenostih in fantazijah, ki jima uspe privzeti ženski pogled, a se zadovoljita zgolj s površinsko karikaturjo človeka, o katerem v resnici izvemo zelo malo.

Obsedenost Scottieja z Madeleine in nenadzorovana želja po preoblikovanju Judy v *Vrtoglavi* (Vertigo, 1958), eksplicitni voajerizem *Dvorišnega okna* (Rear Window, 1954), fluidne identitete v *Po krivem obtožen* (The Wrong Man, 1956) ali *Sever-severoza-hodu* (North By Northwest, 1959), korelacija seksualnosti in nasilja ter boj z materinskim superegom v *Psihi* ali *Ptičih* ... Če zgolj ošvrknemo nekatere najbolj izstopajoče in ponavljajoče med Hitchcockovimi filmskimi motivi, hitro ugotovimo, da nam o slednjem kot kompleksnem, frustriranem, razrvanem geniju lahko že pavšalna analiza njegovih mojstrov in pove neskončno več kot pričujoča biografska poskusa.

Hitchcockova pregovorna obsesija s svojimi starletami je lani s *Hitchcockom* (2012, Sacha Gervasi) in BBC-jevim TV-filmom *The Girl* (2012, Julian Jarrold) dobila kar dva celovečerna epiloga. Skupno jima je, da se v prvi vrsti naslanjata na razgaljanje zakulisja ljubezenskega trikotnika med dežurno platinasto plavalasko, mojstrom suspenza in Almo Reville, Hitchovo življenjsko sopotnico, ki je bila debelih 54 let tudi in morda predvsem njegova nepogrešljiva sodelavka ter svetovalka. In obema je skupno, da se kljub svojim stremenjem po objektivnem in poglobljenem polaganju računov nazadnje ujmeta v trivialni senzacionalizem.

Hitchcock z Anthonyjem Hopkinsom to stori še z dobršno mero okornosti. Film o nastajanju znamenitega *Psiha* (Psycho, 1960), za produkcijo katerega je Hitchcock zastavil svojo hišo in ugled, zaznamuje portret nejevoljnega režiserja, ki prekomerno pije, se v ihti prenažeda in skrivaj kadi cigare. Vse bolj ga preganjajo tudi nočne more, v katerih ga nagovarja morilec Ed Gein, na katerem temelji Batesov lik, spati pa mu ne pusti niti rastoče ljubosumnje, saj se odtujena Alma (Helen Mirren), zaradi njegove fascinacije z Janet Leigh (Scarlett Johansson), vdaja dvorjenju nekdanjega sodelavca in pisatelja Whitfielda Cooka. A vendar se le z gesto naklonjenosti strasti pomirijo, Alma v maniri deus ex machine priskoči na pomoč na snemanju, Ed pa izgine. Romantiziranje eskalira, ko na uspešni premieri *Psiha* Hitch pod žaromete slednjič povabi tudi soprogo

in ji v holivudskem slogu zaupa, da je lepša od vseh blondink. Ko ona odgovori, da je na to čakala trideset let, ji le še hudomušno dahne: »Zato mi pa pravijo mojster suspenza.« Manjkata le še pomežik v kamero in filmski poljub ... Film izstopa tudi zavoljo svojevrstne interpretacije Hopkinsa, ki mestoma nenamerno izzove gledalčev nasmešek.

Medtem ko se prvi v veliki meri vrti okoli odnosa med zakoncema in predvsem osvetljuje Almin doprinos k Hitchcockovim največjim uspehom, se *The Girl* osredotoča na zloglasno obdobje s Tippi Hedren, ki je po Joan Fontaine, Madeleine Carroll, Ingrid Bergman, Grace Kelly in Kim Novak predstavljala bržkone zadnjo in največjo obsedenost slovitega avtorja (ki ga tokrat v temačnejši izvedbi upodablja Toby Jones). Tippi (Sienna Miller), bivša manekenka, je bila presrečna, ko jo je Hitch izbral za junakinjo *Ptičev* (The Birds, 1963). Brez igralskih izkušenj je bila zanj nepopisan list, neomadeževana in voljna slepo slediti navodilom. »Pomembna lastnost igralka je sposobnost ne narediti ničesar dobro /.../ Dopustiti mora, da ga režiser in kamera uporabljata in v celoti integrirata v film,« je dejal Truffaut. Toda posegi in poskusi vplivanja so po pričanju Hedrenove ušli izpod nadzora in okvirov normalnosti. Režiserjeva želja po obvladovanju se ni končala na snemanjih, zahteve in nadlegovanja so postajali vse bolj radikalni. Film ga prikaže kot manipulativnega in izprijenega sadista z nizko samopodobo in željo po kompenzaciji neuresničenega ljubezenskega življenja (Alma